

Rozhovory se odehrávaly v noci. Občas jsme pouštěli dovnitř Coku, aby nám dělala společnost. Sedávali jsme v obývacím, dvě sklenice vody, popelník, máminy cigarety, zapalovač, diktafon, mikrofon a rádio. Byl to takový klasický formát: tři patnáctiminutové bloky a pár písniček mezi nimi. Rozhodli jsme se začít dětstvím. Mamka byla posedlá dětstvím, svým dětstvím. Nemohla zapomenout na jeden výjev: na den, kdy její máma odešla z domu. Pamatovala si ji, jak si ve velkém shonu balí kufr, jak mamčina sestra brečí a prosí ji, aby neodcházela, aby je neopouštěla. A moje babička mlčky dál spěšně házela oblečení do kufru.

Proč tak spěchala?

Nevím, odpověděla mamka a zapálila si cigaretu, asi si myslela, že se táta brzy vrátí. A já se bála toho, že ji táta najde doma, než stačí zmizet.

A co řekl tvůj táta, když se vrátil a nenašel ji?

Myslím, že neřekl nic, zavřel se v pokoji a rozplakal se.

Cesta do Buenos Aires byla služební. Pozval mě poté, co se stalo to s mou mamkou. Pozvání jsem okamžitě přijal. Jeli jsme na pět dní. Táta slíbil, že mi koupí nějaké knihy. Pak přišel poslední den cesty, žádné knihy jsme neměli a byli jsme unavení. On chtěl zůstat v posteli, ale já jsem mu řekl, že ani nápad, přece musíme ten čas využít. Nakonec jsme vyrazili na ulici Florida. On se svou ženou a jejich synem chodil po obchodech, já obíhal všechna knihkupectví a sháněl knihy. Měl jsem v hlavě seznam. Pak jsem ho zapomněl. Už to bylo jedno. Oni se procházeli a já běhal po knihkupectvích a ztrácel je z dohledu. Začalo se stmívat a obchody pomalu zavíraly. A v posledním knihkupectví na konci ulice Florida, zatímco on byl v nákupním centru, jsem našel tři romány, které jsem chtěl, sice nebyly na seznamu, ale chtěl jsem je. Honem jsem ho běžel najít a poprosil ho, že sebou musíme hodit, protože to knihkupectví za pět minut zavírá. Běželi jsme, prodavač mi podal knihy, táta je zaplatil a zeptal se mě, jestli už jsem konečně spokojený, ale já nereagoval, prohlížel jsem si knihy a myslel na to, že bychom se měli vrátit. Poplácal mě po zádech a zeptal se mě, jestli mi ty knihy přijdou vhod do školy. Ano, tati, děkuju, ano, říkal jsem mu a on se na mě usmál a poprosil mě, ať mu ty knížky ukážu, prohlížel si je, dotýkal se jich. Jednu vzal za rozevřené desky a otočil ji: připomínala letícího ptáka. Řekl mi, že mám pravdu, že je pevná a je vidět, že je kvalitní. Já jsem mlčky koukal na rozevřenou knihu a on jí trásl a mluvil o kvalitě, já jsem nic neříkal a myslel jsem na to, že se následující den máme vrátit do Chile.

Při jednom z rozhovorů mi řekla, že je lepší si nic nepamátovat.

Obraz: jdu s tátou po třídě Florida, on mě poplácává po zádech a říká mi, že mám štěstí, že ne všichni mají takového tátu jako já. Říkal mi to a usmíval se, podíval jsem se na něho a přikývl jsem, poplácal mě po zádech a řekl mi, že na tenhle výlet do Argentiny nikdy nezapomenu, že je to něco, co můžu vyprávět svým dětem, něco důležitého v mém životě. Díval jsem se na něho a on se usmíval, plácal mě po zádech a usmíval se na mě.

Jednou se rozhodla, že si vyměníme role. Chtěla, abych jí odpověděl na nějaké otázky a abych já vybral písničky. A zeptala se mě na dětství. Řekl jsem jí pár neurčitých věcí; na okamžik mě napadlo, abych se vymluvil, že žádné vzpomínky z dětství nemám, že mám velmi špatnou paměť, ale věděl jsem, že kdybych to udělal, rozhovor by trval jen několik málo minut. Tak jsem si vybavil pár vzpomínek: den, kdy se mí rodiče rozešli, baseballové zápasy na El Morru, odpoledne, kdy jsem býval sám doma a čekal, až se mamka vrátí, den, kdy mě táta vzal na pláž a řekl mi, že mám štěstí, že jsem jedináček.

Děda se mě ptá na mamku. Odpovídám, že je všechno v pořádku. Pak mi řekne, ať si jdu nahoru vybrat pokoj, ve kterém chci spát. Než jsme se přestěhovali do Santiaga, bydleli jsme několik měsíců v tomto domě. Teď už to není dům. Teď je to penzion se spoustou pokojů, které neznám. Vyjdu schody. Děda se na mě dívá z přízemí a opírá se o hůl. Jdu dál. Nepoznávám to tu. Je tu dlouhá chodba, v koutě pár židlí a televize umístěná v rohu. Zdálo by se, že ta černá věc, na které visí, musí každou chvíli spadnout. Televize je vypnutá, židle trochu rozházené. Už tam není ani obývák, ani kuchyň, ani nic. Jen pokoje. Spousta pokojů po obou stranách chodby. Dveře jsou zavřené. Mají různá čísla. Nevím, které otevřít. Děda volá něco, čemu nerozumím. Jdu dál. Už tam nejsou další pokoje. Teď jsem na chodbě, která vede ke koupelnám. Vyjdu ven na ochoz. Je vidět dědův dvůr. Je vidět hodiny na kopci. Je 23.07. To ukazují. Taky jsou vidět střechy ostatních domů. Myslím, že tohle je jediný dvoupodlažní dům v téhle čtvrti. Jsou vidět střechy a dvory. Obloha je temná. Už neslyším dědův hlas. Na ochozu jsou dvě koupelny a jeden pokoj. Otevřu dveře. Nikdo tam není. Sednu si na postel. Pak si lehnu. Zavřu oči.

Co si pamatuješ ze dne, kdy jsme se rozešli, zeptala se mě se zvláštním tónem v hlase, jako kdyby se snažila chraptět.

Nevím, odpověděl jsem, popravdě řečeno jsem nikdy moc nechápal, proč jste se rozešli.

Nic si nepamatuješ? naléhala.

Něco, řekl jsem a pak jsem se odmlčel.

Ale ano. Měl jsem v hlavě obraz: hráli jsme si se sestřenicí na schovávanou. Byli jsme u dědy. Já pikal, ona se schovávala. Vyšel jsem z domu, abych se po ní podíval. Uviděl jsem ji za nějakými keři. Běžel jsem do domu. Rychle jsem vběhl dovnitř a bez ohlédnutí za sebou zabouchl dveře. Měla prsty na hraně rámu. Začala křičet. Přišel táta s mamkou. Myslím, že jeden z nich mě zkusil plácnout. Pak přišel řev. Sestřenici jsem už nikdy neviděl. Pak jsme s mamkou z toho domu odešli.

Otevru oči. Pokoj je temný. Rozsvítím lampu. U nohou postele leží můj batoh a bunda. Na zubech cítím chuť krve. Přeježu si po nich jazykem. Vstanu a otevru dveře. Dole je dvorek ponořený do tmy. Hodiny na kopci už nevidím. Nevím, jestli je to mlhou, nebo jestli v určitou hodinu zmizí. Na tenhle detail si nevzpomínám. Děda spí, pomyslím si a jdu chodbou dál. Všechny pokoje mají zhasnutá světla. Poblíž schodiště se několik mužů dívá na televizi. Sledují tenisový zápas a já jim řeknu dobrý večer a oni neřeknou nic, dál se koukají na zápas a pijí u toho plechovkové pivo. Nechám je za sebou a zůstanu stát u schodiště. Černé spirálovité schodiště. Jsem si jistý tím, že jsem na něm jednou jako malý spadl. Skutálel jsem se a asi jsem začal hlasitě brečet. Teď jdu dolů pomalu, dívám se na každý schod a myslím na mamku, jak zvládla sejít schody, aniž upadla. Myslím na mamku, tlustou a nemotornou, jak schází tyhle schody a trvá jí to možná nějakých pět deset minut. Myslím na to, jak ji jednou uviděl nějaký muž z ulice a zastavil se, pozoroval, jak schází každý schod, jak se nikdy nepouští zábradlí. A teď scházím dolů já, taky se nepouštím zábradlí.

Proč si myslíš, že jsme se rozešli kvůli tomuhle? zeptala se mamka, proč seš si tak jistý tím, že jsme se rozešli kvůli tomu, co se stalo ten den?

Neřekl jsem, že jsem si tím jistý, odpověděl jsem, jen si pamatuju, že potom jste se rozešli.

A co se stalo potom, co jsi sestřenici přiskřípl prsty?

Já jsem ale sestřenici neskřípl prsty, byla to nehoda.

Ale na co dalšího si vzpomínáš?

Vzpomínám si na sestřenku, jak křičí, jak vy křičíte, a děda s babičkou tam nebyli. Nevím, proč se neukázali. Vím, že jsem se pak rozbřečel a šel jsem po spirálovitém schodišti nahoru a zavřel se v pokoji. Byly mi čtyři roky. Možná pět. Pak vyšla nahoru sestřenice a zeptala se mě, jestli je pravda, co jsi jí řekla. Jestli je pravda, že se stěhujeme. Myslím, že jsem to popřel. Nebo jsem možná dál brečel. Pak už to mám v mlze. Nevím, co bylo dál.

Sejdu do přízemí. Otevřu dveře a děda sedí u pracovního stolu, čte si. Zvedne hlavu a zeptá se mě, co to mám na zubech. Řeknu mu, že mi ve spánku krvácejí. Měl by ses vidět, chlapče, řekne mi, mohl bys o všechny přijít, a pak nenajdeš práci. Přikývnu. Čteš Bibli, že jo? zeptá se mě a já udělám stejné gesto jako předtím. To je dobře, synu, je moc dobře, že čteš Bibli, řekne, protože konec světa se blíží a Jehova, který je na nebesích, potřebuje učené muže, muže, co budou rozumět jeho slovům, protože nevěstka Velký Babylon je silná, velmi silná žena. Věděl jsi to, synu? Ale uvidíš, že věci se změní a my se s tvou babičkou znovu shledáme. Protože ona vstane z mrtvých a budeme všichni šťastni, řekne děda. A strejda taky vstane z mrtvých? zeptám se a děda zavrtí hlavou. Pak sklopí oči a dál listuje v Bibli.

Po jejím rozhovoru jsem jí řekl, že bych raději chtěl pokládat otázky já, že upřednostňuju její odpovědi, její příběhy. Mamka řekla, že to je v pořádku, a pokračovali jsme každou noc stejným rituálem. Coka byla naše divačka. Tehdy ještě nebyla nemocná, stále ještě chodila a štěkala z plných plic. Rozhovory pokračovaly. Mluvila o své mamce, která se nikdy nevrátila domů, mluvila o svém tátovi, který byl proutník, mluvila o svých sourozencích roztroušených po celém Chile. Osoby, které jsem nikdy nepoznal. Lidé ztracení ve vesničkách na severu a jihu země. Především se mi líbil příběh o jednom z bratrů. Oženil se velmi mladý, měl tři děti, pak se ztratil na silnici, která spojuje dvě vesnice na jihu Chile. Nepamatuju si jejich jména, ale ztratil se. Podle mamky ho unesli ufovi. Tak to vyprávěl můj strejda. I když mamka někdy měnila verzi příběhu a vyprávěla, že ho zadrželi vojáci. Mučili ho, mysleli si, že je členem podvratné skupiny, a když jim došlo, že jim k ničemu není, vyhodili ho uprostřed lesa a bůh ví, jak přežil. Ale důležité bylo následující: strýc se po dvaceti letech nepřítomnosti vrátil. Moji bratrance a sestřenice, které jsem nikdy neviděl, ho nepoznali. Ani jeho žena. Jen vím, že spolu nějakou dobu byli a on jim pak řekl, že má jinou rodinu. Řekl jim, že si vzal o deset let mladší holku. To byla ta věta. Následující den se jeho žena zastřelila. Prý uviděl tělo ležet na dvorku, sbalil si věci a odešel.